

Concerns of Girls Conflicting with their Parents about Spouse Selection

Zahra Shafiee¹, Maryam Fatehizade², Faramarz Asanjarani³

1. PhD in Family Counseling, Department of Counseling, Faculty of Education & Psychology, University of Isfahan, Iran. z.shafiee2011@yahoo.com.
2. (Corresponding Author), PhD in Family Counseling, professor, Department of Counseling, Faculty of Education & Psychology, University of Isfahan, Iran m.fatehizade@edu.ui.ac.ir.
3. PhD in Family Counseling, Assistant professor, Department of Counseling, Faculty of Education & Psychology, University of Isfahan, Iran. f.asanjarani@edu.ui.ac.ir.

ABSTRACT

Received: 29/08/2023 - Accepted: 13/07/2024

Aim: This research was done with the aim of revealing the concerns of unmarried girls before marriage. **Methods:** The phenomenological method was used to conduct this research. For this purpose, a semi-structured interview was conducted with fifteen 20–30 year-old single girls on the verge of marriage who reported having conflicts with their parents about marriage. The data was analyzed using content analysis, based on the Claysey analysis method. **Findings:** In this study, 2 main themes and 20 sub-themes were extracted, which include: a). parents' perceived concerns (with 6 sub-themes); and b). girls' concerns (with 14 sub-themes). The results of the analysis showed that the perceived concerns of parents in the field of marriage include: parents' belief that youngsters seek excitement, fear of the girl getting older, fear of the girl being helpless and alone, wrong selection by the daughter, and lack of readiness and maturity, and unfamiliarity with the boy dating. The worries of single girls on the verge of marriage include: compatibility with the husband's family, problems after marriage, fear of marriage, difficulty in compatibility with the future spouse, worry about the future, feeling of being limited in marriage, lack of progress after marriage, prediction of dissatisfaction after marriage, moving away from family, fear of future spouse's possible betrayal, lack of another date in the future, excessive negligence by parents in marriage and the effect of negative characteristics of the girl in marriage and marriage with an ideal person. **Conclusion:** It seems that girls on the verge of marriage suffer from a fear and worry about marriage and its related issues, which brings annoying consequences such as delay in marriage, therefore changes in the organization of attitudinal-cognitive and behavioral patterns it is needed.

Keywords: Spouse selection, fear of marriage, phenomenological study, delay in marriage, unmarried girls

فصلنامه علمی پژوهشهای مشاوره
انجمن مشاوره ایران
جلد ۲۳، شماره ۹۲، زمستان ۱۴۰۳
مقاله پژوهشی

e-issn:4018-2717

p-issn:400-2717X

DOI: 10.18502/qjcr.v23i92.17842

نگرانی‌های دختران متعارض با والدین در زمینه انتخاب همسر

زهرا شفیعی^۱، مریم فاتحی‌زاده^۲، فرامرز آسنجرانی^۳

۱. دکتری مشاوره خانواده، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
z.shafiee2011@yahoo.com
  ۲. نویسنده مسئول، دکتری مشاوره خانواده، استاد تمام، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
m.fatehizade@edu.ui.ac.ir
  ۳. دکتری مشاوره خانواده، استادیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
f.asanjarani@edu.ui.ac.ir
- (صفحات ۱۳۹-۱۶۱)

چکیده

هدف: این پژوهش، با هدف آشکارسازی نگرانی‌های دختران مجرد قبل از ازدواج صورت گرفته است.

روش: برای انجام این پژوهش از روش پدیدارشناسی استفاده شد. بدین منظور با ۱۵ دختر مجرد در آستانه ازدواج ۲۰ تا ۳۰ ساله متعارض با والدین در زمینه ازدواج مصاحبه نیمه ساختاریافته انجام گرفت. داده‌ها با استفاده از تحلیل محتوا و بر اساس روش تحلیل کلایزی تجزیه و تحلیل شد. **یافته‌ها:** در این مطالعه ۲ مضمون اصلی و ۲۰ زیرمضمون استخراج شد که شامل: (۱) نگرانی‌های ادراک شده والدین از دیدگاه دختران (با ۶ زیرمضمون) و (۲) نگرانی‌های دختران (با ۱۴ زیرمضمون). نتایج تجزیه و تحلیل نشان داد که نگرانی‌های ادراک شده والدین در زمینه ازدواج شامل: باور والدین به هیجان خواهی در سن پایین، ترس از بالا رفتن سن دختر، ترس از بی‌پناهی و تنها ماندن دختر، انتخاب اشتباه دختر، عدم آمادگی و پختگی دختر و ناشناس بودن خواستگار است و نگرانی‌های دختران مجرد در آستانه ازدواج شامل: سازگاری با خانواده همسر، مشکلات بعد از ازدواج، ترس از ازدواج، دشواری سازگاری با همسر آینده، نگرانی از آینده، احساس محدودیت در ازدواج، عدم پیشرفت بعد از ازدواج، پیش‌بینی عدم رضایت بعد از ازدواج، دور شدن از خانواده، ترس از خیانت احتمالی همسر آینده، عدم وجود خواستگار در آینده، سهل‌گیری بیش از حد والدین در ازدواج و تأثیر ویژگی‌های منفی دختر در ازدواج و ازدواج با فردی غیر ایده‌آل بود.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد دختران در آستانه ازدواج از یک ترس و نگرانی در مورد ازدواج و مسائل مربوط به آن رنج می‌برند که تبعاتی آزار دهنده از جمله تأخیر در ازدواج را به همراه دارد لذا تغییراتی در سازماندهی الگوهای نگرشی-شناختی و رفتاری می‌طلبد.

واژه‌های کلیدی: انتخاب همسر، ترس از ازدواج، مطالعه پدیدارشناسانه، تأخیر در ازدواج، دختران مجرد

تاریخ دریافت: ۱۳۰۲/۰۶/۰۷ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۲۳

مقدمه

ازدواج به عنوان نهادی شناخته می‌شود که در آن صمیمیت و معاشرت و فرصت رشد عاطفی وجود دارد و برای افراد امکان برقراری رابطه جنسی را فراهم می‌آورد (اوزیگیت^۱، ۲۰۱۷). افراد به دلایل زیادی مانند: عشق، خوشبختی، همراهی و تمایل به بچه دار شدن، جاذبه جسمی، یا تمایل به فرار از یک وضعیت ناخوشایند ازدواج می‌کنند (رائو^۲، ۲۰۱۷). از این رو انتخاب همسر پدیده بسیار مهم تلقی می‌شود و به عنوان یکی از مهمترین تصمیمات انسان در طول زندگی (کالکان^۳، ۲۰۱۲) و یک هدف با ارزش برای بسیاری از افراد شناخته می‌شود (ویلکاکس، تایلور و دانوان^۴، ۲۰۱۰).

در ایران بر اساس فرهنگ، مذهب و دوران کنونی، مسائل ازدواج و انتخاب همسر دارای شرایط خاص خود می‌باشد (شهرایی فراهانی، فاتحی زاده و اعتمادی، ۱۳۹۷). به گونه‌ای که تفاوت معناداری بین ارزش‌های اجتماعی دو نسل در زمینه انتخاب همسر از قبیل سن مناسب برای ازدواج پسر و دختر، ارجحیت زیبایی یا نجابت همسر، ارجحیت تحصیلات بالا یا اصالت خانوادگی همسر، معاشرت قبل از ازدواج دختر و پسر و ازدواج خویشاوندی (زارع و اصل روستا، ۱۳۸۹)، خصوصیات همسر خوب، نحوه انتخاب همسر، میزان تفاوت سنی پسر و دختر در زمان ازدواج، مراوده دختر و پسر قبل از ازدواج، میزان اهمیت رضایت والدین در ازدواج (پورداوود، ۱۳۹۵) و مجرد ماندن وجود دارد و دختران از ایده‌ها و نگرش‌های جدیدتری در این ابعاد برخوردارند. وجود چنین تفکرات و دیدگاه‌های متفاوت بین جوانان و والدین که به واسطه شکاف نسلی بین والدین و جوانان ایجاد شده است، سبب می‌شود تا دیدگاه و نیاز جوانان با نیازهای والدین کاملاً متمایز باشد و نهایتاً در این شرایط تعارضی ایجاد می‌شود (تاج بخش و

1. Özyigit

2. Rao

3. Kalkan

4. Wilcox, Taylor & Donovan

محمدی، ۱۳۹۹) که تعارض بین والدین و فرزندان در انتخاب همسریکی از این تعارضات می‌باشد (بووت، رایبر، رن، وانگ و سیبریفت^۱، ۲۰۱۸) و منجر به عدم تلاش جوانان به سمت تشکیل خانواده و انتخاب سبک زندگی مجردی (تاج بخش و محمدی، ۱۳۹۹) و نهایتاً افزایش سن ازدواج در دختران به واسطه اختلاف نگرش دختران با والدین به همراه دارد (فیروز، کاظمی پور و رنجبر، ۱۳۹۳). در واقع نگرانی در ازدواج از جمله عوامل تاثیرگذار در عدم تمایل به ازدواج و بروز این تعارضات است (شکوری، نقدی، امامعلی زاده و رحیمی، ۱۳۹۷).

به نظر می‌رسد در دخترها به دلیل این که نگران هستند که پس از ازدواج مجبور باشند در قالب نقش زن سنتی بروند و از مرد به عنوان رئیس خانواده اطاعت کنند در نتیجه نسبت به ازدواج مقاومت بیشتری نشان می‌دهند (قاضی، ۲۰۱۰). همچنین عواملی مانند ترس از مشکلات بعد از ازدواج، نداشتن شغل و مسکن، ضعف مهارت‌های ارتباطی، نداشتن اعتماد به جنس مخالف، ادامه تحصیل، ترس از خیانت، ترس از خود و تجربه‌های ناموفق (مهرآ، ۲۰۱۸)، مسائل خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی (رستمی و قزلسفلو، ۱۳۹۷) و خیانت و طلاق (توماتی، لری و توماتی^۳، ۲۰۱۲)، ترس از فرداها و آینده‌ای نامعلوم (عرفانی آداب و فتحی آذر، ۱۳۹۶)، نگرانی از داشتن ازدواج ناموفق (شکوری، نقدی، امامعلی زاده و رحیمی، ۱۳۹۷) از جمله عواملی هستند که ازدواج جوانان را با ترس و نگرانی همراه کرده و ازدواج را به تاخیر می‌اندازد که این تاخیر در ازدواج نیز به نوعی به مجرد قطعی منجر می‌گردد و می‌تواند فشار اجتماعی و شرایط رنج آوری را برای دختران مجرد ایجاد کند (خسروی، خضرنژاد و دارنی، ۱۴۰۰).

در فرهنگ ما، برخی مطالعات در حوزه خانواده، رویکردی بین نسلی اتخاذ کرده است و شباهت‌ها و تفاوت‌های بین نسلی را بیش از پیش آشکار ساخته است تا جایی

1. Bovet, Raiber, Ren, Wang & Seabright
2. Mehra, Sarkar, Sreenath, Behera & Mehra
3. Tumuti, Ileri, & Tumuti

که مطالعات گویای تغییر در سنت‌های خانواده و ارزش‌های حاکم بر آن است اما تا کنون پژوهش‌های جامعی که بتواند به نگرانی‌های دختران و والدین آن‌ها در ازدواج بپردازد یافت نشد. لذا سوال پژوهش این است که نگرانی‌های دختران متعارض با والدین در انتخاب همسر چیست؟

روش تحقیق

این پژوهش با هدف آشکار ساختن نگرانی‌های دختران و نگرانی‌های ادراک شده والدین آن‌ها در ازدواج انجام شد که یک پژوهش پدیدارشناسانه و متمرکز بر تجربه‌ی مستقیم و زیسته‌ی انسان‌ها از پدیده‌های پیرامون شان است (ویلینگ^۱، ۲۰۱۳). در واقع محقق در این روش تلاش می‌کند تا به درک حقیقی و بی واسطه افراد از پدیده مورد نظر پرداخته شود و لایه‌های عمیق معنایی زیسته فرد بدون قضاوت ذهنی درک شود (یوکسل و یلدریم^۲، ۲۰۱۵). معیارهای ورود به پژوهش عبارت بودند از: تکمیل فرم رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، دختران مجرد در آستانه ازدواج بین ۲۰ تا ۳۰ سال، ازدواج اول، عدم سابقه طلاق، حداقل مدرک تحصیلی سیکل و بالاتر، عدم شرکت در مداخلات آموزشی و درمانی همزمان، درگیر بودن در یک تعارض حداقل سه ماهه بین دختران با والدین خود (پدر، مادر یا هر دو) در زمینه انتخاب همسر و در یک سال اخیر تحت هیچ نوع درمان و جلسات مشاوره‌ای قرار نگرفته باشند و ملاک‌های خروج عبارت بودند از عدم تمایل به همکاری در فرایند مصاحبه و دارا بودن مشکلاتی که مانع حضور فعال آزمودنی در فرایند پژوهش بود. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش شامل دختران مجرد ۲۰ تا ۳۰ سال متعارض با والدین در زمینه انتخاب همسر در شهر اصفهان در سال‌های ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود. در جدول ۱، ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت‌کنندگان پژوهش ارائه شده است.

1. Willig

2. Yüksel & Yıldırım

جدول ۱. مشخصات جمعیت شناختی دختران متعارض با والدین در زمینه انتخاب همسر

مدت زمان تعارض	تحصیلات مادر	تحصیلات پدر	شغل مادر	سن مادر	شغل پدر	سن پدر	تحصیلات	سن	شرکت کنندگان
۱ سال	دیپلم	دیپلم	خانه دار	۴۰	آزاد	۴۶	کارشناسی	۲۱	(کد ۱)
۲ سال	دیپلم	سیکل	خانه دار	۴۶	آزاد	۵۲	کارشناسی	۴۰	(کد ۲)
۱ سال	سیکل	سیکل	خانه دار	۴۹	آزاد	۵۱	ارشد	۲۶	(کد ۳)
۲ سال	سیکل	دیپلم	خانه دار	۴۳	دولتی	۵۳	کارشناسی	۲۲	(کد ۴)
۱ سال	سیکل	سیکل	خانه دار	۴۲	آزاد	۴۶	کارشناسی	۲۳	(کد ۵)
۱۱ ماه	سیکل	سیکل	خانه دار	۴۶	آزاد	۵۹	کارشناسی	۲۳	(کد ۶)
۱ سال	فوق دیپلم	پنجم ابتدایی	خانه دار	۵۱	آزاد	۵۵	کارشناسی	۲۱	(کد ۷)
۲ سال	سیکل	دیپلم	خانه دار	۴۷	آزاد	۵۱	کارشناسی	۲۰	(کد ۸)
۱ سال	دیپلم	دیپلم	خانه دار	۴۹	دولتی	۵۵	کارشناسی	۲۶	(کد ۹)
۲ سال	ابتدایی	سیکل	خانه دار	۴۸	آزاد	۵۰	کارشناسی	۲۲	(کد ۱۰)
۱ سال	ابتدایی	ابتدایی	خانه دار	۵۷	دولتی	۶۰	ارشد	۳۰	(کد ۱۱)
۲ سال	سیکل	سیکل	خانه دار	۵۴	آزاد	۶۳	کارشناسی	۲۵	(کد ۱۲)
۱ سال	دیپلم	دیپلم	خانه دار	۴۶	آزاد	۵۳	روان شناسی	۱۹	(کد ۱۳)
۳ سال	سیکل	دیپلم	خانه دار	۵۱	آزاد	۶۳	کارشناسی	۲۳	(کد ۱۴)
۲ سال	لیسانس	لیسانس	کارمند	۴۷	آزاد	۴۹	کارشناسی	۲۲	(کد ۱۵)

ابزار پژوهش

در این پژوهش از فرم مصاحبه نیمه ساختاریافته به عنوان ابزار گردآوری داده‌ها استفاده شده است. برای این منظور، با حمایت از ادبیات، یک ماتریس سؤال در رابطه با سؤالات مصاحبه توسط محقق طراحی شد و توسط متخصص در زمینه ازدواج و مشاوره خانواده مورد تایید قرار گرفت. سؤالات مبهم و همبسته از فرم مصاحبه حذف شد و فرم نهایی شده با مجموعاً ۴۸ سوال شامل سؤالاتی با هدف به دست آوردن اطلاعات شخصی شرکت‌کنندگان مانند ویژگی‌های دموگرافیک، مدت زمان تعارض و... همچنین سؤالاتی مانند نظر شما در مورد انتخاب همسر و ازدواج چیست؟، علت تعارض بین شما و والدین (یا والد) در زمینه ازدواج چه چیزی هست؟، نظر والدین تان در مورد انتخاب همسر و ازدواج شما چیست؟، علت مخالفت شما یا والدین در مورد کیس‌های قبلی برای ازدواج چه چیزی بود؟ و... این سؤالات جهت دستیابی به اطلاعات عمیق در زمینه کشف نگرانی‌های دختران مجرد و والدین آن‌ها در زمینه انتخاب همسر پرسیده می‌شد و تا زمان اشباع اطلاعات ادامه یافت.

شیوه اجرا

در این پژوهش با ۱۵ دختر مجرد متعارض با والدین در زمینه انتخاب همسر مصاحبه انجام شد. این تعارض در زمینه مخالفت کلی با ازدواج یا مخالفت در انتخاب کیس خاص به عنوان خواستگار چه از سوی دختران و چه از سوی والدین آن‌ها بود. همه‌ی مصاحبه‌ها بوسیله‌ی دستگاه ضبط صدا، ضبط شدند و پس از جمع‌آوری اطلاعات از هر فرد، همه‌ی مصاحبه‌های ضبط شده، ظرف ۴۸ ساعت پیاده شد و هر مصاحبه کلمه به کلمه و عیناً به صورت متن درآمدند، همچنین پژوهشگر بخش‌هایی از مصاحبه و کدگذاری‌ها را در اختیار شرکت‌کنندگان قرار داده تا به مفاهیم یکسان در رابطه با گفته‌های آنها دست یابد. مدت زمان مصاحبه‌ها نیز از ۶۰ تا ۱۴۰ دقیقه متغیر بود و در مواردی نیز که نیاز به پیگیری از برخی نمونه‌ها احساس می‌شد، جلسات حضوری

یا تلفنی به میزان حدوداً ۲۰ الی ۳۰ دقیقه انجام گرفت. همچنین به منظور رفع ابهام در فرایند کدگذاری، نوشته‌ها و نتایج با چند نفر از مشارکت‌کنندگان در هر دسته مرور شد تا مفاهیم حاصل شده از نظر مشارکت‌کنندگان نیز تأیید شوند. اصلی‌ترین و مهمترین وظیفه پژوهشگر اعتباربخشی داده‌هاست بدین معنی که یافته‌های حاصله بیانگر معنی و منظور مشارکت‌کنندگان است (پولایت و بیک^۱، ۲۰۰۶). در این پژوهش به منظور اعتباربخشی به داده‌ها متن کامل سه مصاحبه‌ی اولیه پیاده شده و مفاهیم آن برای افراد متخصص در پژوهش کیفی ارسال شد و جریان تجزیه و تحلیل را بررسی و سپس اعلام نظر کردند و در صورت اختلاف نظر، مجدداً تجزیه و تحلیل‌ها بررسی شد. قابلیت تأیید یا اعتماد، در پژوهش‌های کیفی معادل پایایی در پژوهش‌های کمی است و بیانگر ثبات و پایایی داده‌ها در طول زمان و شرایط مشابه است. برای فراهم آوردن این معیار در این پژوهش، محقق از ابتدای کار کلیه‌ی فعالیت‌ها و تصمیم‌گیری‌ها از جمله مراحل جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت جز به جز را ثبت نمود تا در صورت نیاز امکان پیگیری تحقیق برای دیگران فراهم آید. همچنین در این پژوهش محقق برای تأییدپذیری یافته‌ها از ضبط صدای مصاحبه‌شوندگان از طریق دستگاه ریکورد استفاده کرد و سپس کلیه مصاحبه‌ها به طور دقیق پیاده و همان‌طور که ذکر شد تحلیل‌ها در اختیار افراد مجرب قرار گرفت تا مضامین بدست آمده تجربه‌ی عمیق و بی‌واسطه مشارکت‌کنندگان از پدیده مورد نظر باشد.

کلیه‌ی داده‌های این پژوهش با روش هفت مرحله‌ای تحلیل کلایزی^۲، تحلیل شد که مرحله اول پژوهشگر پس از پیاده‌سازی متن مصاحبه، چندین بار متن مصاحبه را خوانده تا بدین صورت درک کلی از تجربه‌ی مشارکت‌کنندگان بدست آورد در مرحله دوم جملات و عباراتی را که مستقیماً به پدیده مورد مطالعه مرتبط است، استخراج می‌شود و سپس همه‌ی واحدهای معنا دار در قالب فهرست‌هایی از کدهای اولیه ثبت

می‌شود. مرحله سوم تلاش شد تا به هر یک از جملات مهم پی برده شود و تحلیل کدها در سطح کلان انجام شود. پس از مفهوم سازی، کدهای مشابه یا دارای وجه اشتراک به صورت یک طبقه، نامگذاری و از کدهای نامربوط صرف نظر شود. مرحله چهارم معانی فرمول بندی و مرتبط به هم در خوشه‌ای از تم‌ها (مضمون‌های اصلی) قرار داده شد. مرحله پنجم مضامین در قالب یک توصیف جامع از موضوع مورد پژوهش نامگذاری شد. مرحله ششم نتایج به صورت جامع و کامل از پدیده مورد مطالعه با هم ترکیب شد و به صورت یک توصیف جامع از پدیده مورد نظر در کنار هم قرار گرفت. مرحله هفتم جهت اعتبار و استحکام داده‌ها محقق با مراجعه مجدد به هر یک از شرکت‌کنندگان، نظر آنان را در مورد یافته‌ها جویا شد و به این طریق اعتبارسنجی نهایی یافته‌ها بررسی شد (مارو، رودریگز و کینگ، ۲۰۱۵).

یافته‌ها

پس از فرآیند تجزیه و تحلیل داده‌ها، دو دسته نگرانی در حوزه ازدواج آشکار شد. "نگرانی‌های ادراک شده والدین" و "نگرانی‌های دختران" که نگرانی‌های ادراک شده والدین در حوزه ازدواج در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲. نگرانی‌های ادراک شده والدین در حوزه ازدواج از دیدگاه دختران و نمونه‌ای از مصاحبه‌ها

مضامین	مصاحبه‌ها
هیجان خواهی در سن پایین	"والدین ام می‌گند وقتی سن تان می‌ره بالاتر دیگه اون شور و هیجان را ندارید که الان دارید دیگه اون موقع ندارید". (کد ۸)
افزایش سن و از دست رفتن فرصت‌های ازدواج دختر	"(والدین ام) میگن که آگه از یه سنی بگذره دیگه دختر خاطرخواه زیاد نداره، ممکن که دیگه ازدواج نکنه، به قول خودمون بترشه". (کد ۱)
ترس از بی‌پناهی و تنها ماندن دختر	"شاید ترس (والدین) برای آینده من باشه". (کد ۴)

مضامین	مصاحبه‌ها
انتخاب اشتباه دختر در ازدواج	"بابام همیشه می‌گه محمد خاله را نگاه کن اون الان طلاق گرفت، حتما بابا و مامانش به چیزی می‌دونستند که این نمی‌دونسته". (کد ۶)
عدم امدادگی و پختگی دختر	"منو قبول ندارن، هنوز فکر می‌کنن بچم، نمیتونم تصمیم بگیرم یا اشتباه یا احساسی تصمیم میگیرم اینجوری به من نگاه می‌کنن". (کد ۲)
ناشناس بودن خواستگار	"پدرم کلاً از بیرون از شهر دیگه‌ای هم مخالف اند چون میگن که ما نمیشناسیم فکر کنم بیشتر می‌ترسند از این که با یک فرد ناشناخته روبه‌رو بشند چون ما شهرمون کوچیکه و تقریباً همه همو می‌شناسند". (کد ۵)

جدول ۳. نگرانی‌های دختران در حوزه ازدواج و نمونه‌ای از مصاحبه‌ها

مضامین	مصاحبه‌ها
سازگاری با خانواده همسر	"از طرفی هم باید با خانواده همسر کنار بیام، اون هم به سختی‌هایی داره" (کد ۱)
مشکلات بعد از ازدواج	"یه سری مشکلاتی که توی زوج‌هایی که توی دوروبرم هستن میبینم تصور می‌کنم که نکنه برای من پیش بیاد" (کد ۳)
ترس از ازدواج	"نمی‌دونم چرا اینقدر ترس دارم، اصلاً وقتی به ازدواج فکر می‌کنم از ترس زیاد حالم بد می‌شه". (کد ۱۱)
دشواری سازگاری با همسر آینده	"فرایند انتخاب همسر و ازدواج خیلی فرایند سختی هست چه به لحاظ اعتماد کرده و چه به لحاظ ساختن و چه به لحاظ هر چیزی خیلی فرایند سختی است این که با یک نفر سازش کنی و زندگی کنی سخته و معضلات خودش را دارد". (کد ۱۵)
نگرانی از آینده	"نگرانی ایم بیشتر از این که آینده چی پیش می‌یاد". (کد ۱۱)
احساس محدودیت در ازدواج	"ازدواج آدم را محدود تر میکنه" (کد ۴)
عدم پیشرفت بعد از ازدواج	"به خاطر ازدواج موقعیت ام را از دست می‌دم به خاطر همین الان خیلی دیگه تمایلی به ازدواج ندارم" (کد ۱۲)
پیش بینی عدم رضایت بعد از ازدواج	"بعد از یه مدتی کیفیت رابطه واقعا کم میشه مثلاً بعد از ۱۰ سال، اینها به خاطر اینکه حالا یا یه بچه‌ای دارند یا دیگه به هم عادت کردند، اینا در کنار هم دارند زندگی را میگذرونند، زندگی عاشقانه‌ای ندارند" (کد ۱۴)

مضامین	مصاحبه‌ها
دور شدن از خانواده	" تو خودم نمی‌بینم که بتونم دور از خانواده به شهر دیگه‌ای زندگی کنم" (کد۴)
ترس از خیانت احتمالی همسر آینده	" احتمال این که یک نفر، شخص سوم وارد زندگی هر دو نفر بشه زیاده". (کد۹)
عدم وجود خواستگار در آینده	" از این که اون کسی که می‌خوام را نتونم پیدا کنم واقعا نگران ام" (کد۱۰)
سهل‌گیری بیش از حد والدین در ازدواج	" ترس از این که خانواده خیلی همه چیز و آسون میگیرن یا نسبت به یه سری چیزها بی تفاوتند" (کد۷)
تاثیر ویژگی‌های منفی دختر در ازدواج	" نگرانی از اخلاق‌هایی که من دارم اینکه زیاد از حد درون‌گرا بودم که احساساتم را بروز نمی‌دم ترس از این اخلاق‌ها" (کد۹)
ازدواج با فردی غیر ایده‌ال	" این که حس می‌کنم نکنه که من مجبور بشم کسی رو انتخاب کنم که نمی‌خوامش" (کد۲)

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش در صدد آشکارسازی نگرانی‌های دختران و نگرانی‌های ادراک شده والدین آن‌ها در ازدواج است. در ابتدا نگرانی‌های ادراک شده والدین مورد تبیین قرار می‌گیرد. نتایج مطالعه حاضر نشان داد یکی از نگرانی‌های ادراک شده والدین از دیدگاه دختران شامل باور والدین به هیجان‌خواهی در سن پایین است در واقع ازدواج در دوره جوانی اول که همگام با ثبات فکری و عاطفی است موجب انعطاف‌پذیری، گذشت و نشاط روحی، به همراه توقعات پایین‌تر، آسیب‌پذیری کمتر، سازگاری بیشتر با همسر و در نهایت آرامش را به همراه خواهد داشت (بانکی پورفرد و همکاران، ۱۳۹۰). از طرفی ازدواج در دوره جوانی دوم موجب می‌شود که فرد نتواند از لحاظ احساس عاطفه، مثل یک جوان عشق، علاقه، شور و شعف را به همسر خود القا کند و اصولاً با مسائل به صورت منطقی و به دور از احساس بی‌روح برخورد می‌نماید که برای همسر، عامل نگران‌کننده و ناخشنودی است و موجب جدال و درگیری می‌شود چرا که با افزایش سن، عموماً از جنبه احساسی و عاطفی افراد کاسته می‌شود و جنبه‌های عقلانی به معنای

محاسبه‌گرایی، شدت می‌یابد و از سوی دیگر هم، با افزایش سن، شخصیت افراد هر چه بیشتر قوام یافته و انعطاف‌پذیری آن که لازمه سازش و سازگاری زن و شوهر می‌باشد، کاهش می‌یابد (غیاثی، معین و روستا، ۱۳۸۹؛ جنادله و رهنما، ۱۳۸۹). به نظر می‌رسد دخترانی که در جوانی ازدواج می‌کنند از رشد شناختی-عاطفی-ارتباطی بیشتری برخوردارند و بر اساس معیارهای صحیح تری انتخاب همسر می‌کنند (ولدخانی، محمودپور، فرح بخش و سلیمی بجزستانی، ۱۳۹۵). از سوی دیگر افزایش سن و از دست رفتن فرصت‌های ازدواج دختران از دیگر نگرانی‌های ادراک شده والدین می‌باشد. در واقع در جوامعی مانند ایران، همچنان سنت‌ها و هنجارهای مبتنی بر ضرورت تشکیل خانواده، زنان را به ازدواج در آغاز سنین جوانی تشویق می‌کند (آزادارمکی، ۱۳۸۹)، در ایران سن متعارف برای ازدواج مردان ۲۰ تا ۳۵ سال و برای زنان ۱۵ تا ۳۰ سال است و ۵۰ سالگی نیز سن مجرد دائمی شناخته می‌شود (عباس‌زاده و نیکدل، ۱۳۹۵). سن ازدواج به دلایلی مانند ارزش و اهمیت هویت بخشی آن، افزایش مدت زمان باروری و تاثیرات جمعیتی آنچنان با اهمیت تلقی می‌شود که موفقیت یا ناکامی در زندگی با ازدواج در سنین مقرر پیوند می‌خورد، یکی از عوامل موثر در پیش‌راندن دختران به سوی ازدواج در اوان جوانی، تابعی از نوع نگاه به زن به مثابه عنصری از جذابیت، توجه به زنانگی و قدرت باروری اوست که تاخیر در ازدواج به از دست رفتن بخش قابل توجهی از آن منجر خواهد شد به طوری که عدم امکان فرزندآوری خارج از ازدواج، میل به زایش و تولید مثل را برای دختران با محدودیت مواجه می‌کند (گوسوامی^۱، ۲۰۱۲).

ترس از بی‌پناهی و تنها ماندن دختران از دیگر نگرانی‌های ادراک شده والدین بود. طولانی شدن مدت مجرد در میان دختران با آسیب‌های روانی و اجتماعی آسیب‌رسان همراه است و می‌تواند فرد را در مناسبات اجتماعی دچار مشکل سازد (نجفی مهر، ۱۳۹۲). تاخیر در ازدواج سبب می‌شود که افراد تمایلات طبیعی خود را به تدریج نادیده

بگیرند و دچار افسردگی و انزوا شوند (ایمانی، ۱۳۷۴؛ به نقل از مدرسی یزدی، فرهمند و افشانی، ۱۳۹۵). اخیر در ازدواج دختران بالای ۳۰ سال باعث تجربه کردن استرس‌های گوناگونی در سطح فردی، خانوادگی و اجتماعی می‌شود که می‌تواند سلامت روانی فرد را با خطراتی مواجه سازد و فرد را دچار افسردگی و اضطراب کند (خدابخشی کولائی و پیش بهار، ۱۳۹۸). انتخاب اشتباه دختر امروزه ازدواج‌های مبتنی بر انتخاب توسط نسل‌های جوان به عنوان نشانگر مهم مدرنیته تلقی می‌شود (آبیا سکر، ۲۰۱۶) و ازدواج‌های عاشقانه به عنوان مخل روابط سنتی خویشاوندی و نظم اجتماعی دیده می‌شود که اغلب منجر به شکاف‌های بین نسلی و حتی خشونت می‌شود (مودی^۱، ۲۰۰۸). عدم آمادگی و پختگی دختر در واقع سطح کافی از بلوغ به شناخت افراد و توانایی انتخاب فردی که با او ازدواج می‌کند اشاره دارد (اوزیگیت^۲، ۲۰۱۷). نابالغ بودن از نظر جسمی و روانی، ازدواج را در برابر تعارض آسیب پذیر می‌کند و در مقابل وجود بلوغ عاطفی می‌تواند تعارضی را که رخ می‌دهد کاهش دهد و فرد احساسات خود را مثبت تر هدایت کند. بلوغ عاطفی به عنوان پلی برای زوج‌ها عمل می‌کند تا مشکل را با دید عینی تر ببینند و برای راه حل اتخاذ شده برای یکپارچگی خانواده نیز مفید باشد همچنین ازدواج را هماهنگ تر می‌کند و افراد می‌توانند شریک زندگی خود را درک کنند و می‌توانند در سریع‌ترین زمان ممکن تعارضات را در خانواده خود حل کنند (ثهورا^۳، ۲۰۲۰).

ناشناس بودن خواستگار ازدواج‌های فامیلی از ابتدای پیدایش بشریت بسیار رایج بوده است و مردم هنوز ازدواج‌های بین خانواده و بین قومی را ترجیح می‌دهند. با این حال، شیوع ازدواج‌های بین قومیتی و درون همسری با احساس امنیت اجتماعی در آنها مرتبط است (مشتاق، سعید و نادم آلام^۴، ۲۰۲۱). نزدیک به یک میلیارد (۲۰٪) از جمعیت

---

1. Abeyasekera

2. Mody

3. Özyigit

4. Thahura

5. Mushtaq, Saeed & Alam

جهان در جوامعی زندگی می‌کنند که ازدواج‌های فامیلی را ترجیح می‌دهند (اولوبونمیا، نوسب، بادرلدینک، کونجیا، ۲۰۱۹). ازدواج‌های فامیلی به دلایل متعددی از جمله تقویت پیوندهای خانوادگی بین اعضای نزدیک خانواده، ترجیح دادن به یک طبقه و موقعیت، ترس از ناسازگاری یا مشکل در یافتن شریک زندگی مناسب در خارج از خانواده، امنیت آشنایی با همسر و همسر قبل از ازدواج، محدودیت برای معاشرت با جنسیت مخالف، و محدودیت‌های مالی به ویژه برای مهریه تشویق می‌شوند (اقبال، زاکار، فیشر، زاکار^۲، ۲۰۲۲).

علاوه بر این یافته‌های پژوهش در زمینه نگرانی‌های دختران در انتخاب همسر نشان داد که یکی از نگرانی‌های دختران در این زمینه سازگاری با خانواده همسر بود. تعارض با خانواده همسر و به ویژه مادر شوهر، موضوعی اساسی در بحث تعارض‌های زناشویی در کشورهای جمع‌گرا و پایبند به اصول اشتراکی^۳ در زندگی و فرهنگ‌های وابسته با آبا و اجداد مثل تایوان، چین، ژاپن، کره و هند است (داتا، پورتینگا و مارکوئن، ۲۰۰۳) و یکی از عوامل ایجاد تعارضات زناشویی، تعاملات مغشوش زوج‌ها با خانواده همسر است (قاسمی، اعتمادی و احمدی، ۱۳۹۱). نقش این عامل در تعارضات زناشویی، انقدر مهم است که در پژوهش‌های مربوط، این عامل جز عوامل اصلی و مهم پیش‌بینی‌کننده تعارضات طبقه بندی شده است (یاکالی - کاموقلو^۴، ۲۰۰۷)، به گونه‌ای که یو، یه، کراس، لارسون، وانگ و تسای^۵ (۲۰۱۰) نشان دادند که زنان متاهل چینی، تعارض با مادرشوهر را به عنوان سومین عامل اضطراب‌زا در ازدواج بیان می‌کنند که ایران نیز از این مقوله مستثنی نیست. وجود مشکلات بعد از ازدواج از دیگر نگرانی‌های دختران قبل از ازدواج بود. مطالعات نشان داده است که برای زنان، منابع مشکلات زناشویی عمدتاً

1. Olubunmia, Nevesb, Badreldeenc & Konjea
2. Iqbal, Zakar, Fischer & Zakar
3. Collectivistic Culture
4. Yakali-Çamoğlu
5. Wu, Yeh, Cross, Larson, Wang & Tsai

مسئولیت‌های خانگی، مسئولیت‌های مربوط به فرزند، هزینه‌ها، ناکافی بودن درآمد، ناکافی بودن زمان و فعالیت‌های مشترک و عادت سیگار کشیدن شوهر بوده است (آکا-کوکا و یاکسل^۱، ۲۰۱۷). چنین مشکلات زناشویی عموماً از ارتباطات ضعیف (اوزگون^۲، ۲۰۰۰)، انتظارات و عدم تحمل بالا (گنچ و ولی باکی^۳، ۲۰۱۷)، و فقدان مهارت‌های حل تعارض ناشی می‌شود (ارسانلی و کالکان^۴، ۲۰۰۸).

ترس از ازدواج از دیگر نگرانی‌های دختران قبل از ازدواج بود. عواملی مانند ترس از مشکلات بعد از ازدواج، نداشتن شغل و مسکن، ضعف مهارت‌های ارتباطی، نداشتن اعتماد به جنس مخالف، ادامه تحصیل، ترس از خیانت، ترس از خود و تجربه‌های ناموفق از جمله عواملی هستند که بر ترس از ازدواج تأثیر می‌گذارد و ازدواج را به تاخیر می‌اندازد (مهرا^۵، ۲۰۱۸).

از دیگر نگرانی‌های دختران، دشواری سازگاری با همسر آینده در این زمینه می‌توان این‌گونه بیان داشت که سازگاری زناشویی فرایندی است که طی آن هر دو عضو زوج به طور فردی و یا با همکاری همدیگر تغییر و اصلاحاتی را در الگوهای رفتاری شان در روابط برای رسیدن به حداکثر رضایت زناشویی اعمال می‌کنند و لازمه آن شناخت صفات شخصی، انطباق سلیقه‌ها، ایجاد قواعد رفتاری و شکل‌گیری الگوهای مرادده‌ای است (بالی، دهینگرا و بارو^۶، ۲۰۱۰). بنابراین موفقیت در زندگی زوج‌ها، وابسته به موفقیت آن‌ها در سازگاری با هم بوده و ناسازگاری زوج‌ها منجر به تعارض و تنش می‌شود (سابر^۷، ۲۰۱۶).

نگرانی از آینده از دیگر نگرانی‌های دختران قبل از ازدواج بود. بخش بزرگی از نگرانی

-
1. Akça-Koca & Yüksel
  2. Özgüven
  3. Genc & Veli Baki
  4. Ersanlı & Kalkan
  5. Mehra, Sarkar, Sreenath, Behera & Mehra
  6. Bali, Dhingra & Baru
  7. Sabre

دختران مجرد نسبت به آینده، ناشی از احتمال فوت و از دست دادن پدر و مادر و اجبار به تنها زندگی کردن است (خسروی، خضرنژاد و دازنی، ۱۴۰۰). همچنین نحوه گذران زندگی آن‌ها در آینده (سرپناه و تامین معیشت)، مشکلات ناشی از تنهایی و عدم تشکیل خانواده از موارد نگران کننده در دختران مجرد محسوب می‌شود (فرضی زاده، ۱۳۹۳).

احساس محدودیت در ازدواج از دیگر نگرانی‌های دختران مجرد بود. یافتن شغل و حفظ آن مهمترین عنصر تاثیرگذار در تصمیم گیری برای ازدواج است، به عبارت دیگر آنچه عامل تعیین کننده ازدواج یا مجرد برای زنان است حفظ استقلال، پیشرفت و ارتقای حرفه‌ای است (مندل و برادلی^۱، ۲۰۱۱)، از دیگر نگرانی‌های دختران مجرد عدم پیشرفت بعد از ازدواج است. مائوبریگادس^۲ (۲۰۱۵) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که افزایش تحصیلات و در نهایت ورود به بازار کار و از سوی دیگر گسترش روز افزون فرایند شهر نشینی، رشد اقتصادی و ایجاد فرصت‌های جدید موجب بالارفتن سن ازدواج در زنان شده است. پیش بینی عدم رضایت بعد از ازدواج به نظر می‌رسد که با آموزش مهارت‌های زندگی و ارتباطی، دوام و پایداری زندگی مشترک افزایش می‌یابد و امید به ازدواج موفق بیشتر می‌شود زیرا اگر افراد یاد بگیرند که چگونه با مشکلات خود رو به رو شوند و آن‌ها را اداره نمایند، نگرانی از شروع زندگی مشترک کمتر شده و افراد با امیدواری بیشتری تصمیم به ازدواج می‌گیرند (شکوری، نقدی، امامعلی زاده و رحیمی، ۱۳۹۷). دور شدن از خانواده بین مؤلفه‌های تمایز یافتگی با نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد، بدین معنی که افراد تمایز یافته نگرش خوش بینانه تری به ازدواج دارند (بارو و سیمونز^۳، ۲۰۱۲). از سوی دیگر وابستگی به والدین (تائو^۴، ۲۰۱۷) و سبک دلبستگی نایمن با والدین می‌تواند تاخیر در ازدواج دختران مجرد را رقم زند (مختاری، یوسفی و

1. Mandel & Bradley
2. Maubrigades
3. Barr & Simons
4. Tao

منشئی، ۱۴۰۰). ترس از خیانت احتمالی همسر آینده دو عامل زیربنایی و اصلی در ظهور ترس از خیانت همسران خود دخیل است یکی عوامل هراس آور درونی زنان (نشأت گرفته از احساس حقارت و ترس از بازگشت به شرایط دشوار گذشته) و دوم افزایش و ترویج فرهنگ خیانت زناشویی در جامعه (پور نقاش تهرانی، قاسمی مورودی و رضازاده، ۱۴۰۰). مردان به صورت سنتی بیشتر از زنان درگیر خیانت زناشویی می‌شوند (اسمیت^۱، ۲۰۱۶). خیانت زناشویی مهمترین عامل تهدیدکننده عملکرد، ثبات و تداوم روابط زناشویی (مارک، جانسون و میهوسن^۲، ۲۰۱۱) و در نتیجه مهمترین دلایل طلاق و فروپاشی نظام خانواده‌ها در دهه‌های اخیر که رشد چشمگیری داشته است (پلوسو^۳، ۲۰۱۳).

عدم وجود خواستگار در آینده، از یک سو تصورات منفی دختران مجرد در مورد بالا رفتن سن شان، باعث آرمان گرایی افراطی می‌شود که در نتیجه فرد کمتر کسی را مناسب ازدواج خواهد یافت و نگرانی آن‌ها را فراهم می‌آورد (مدرسی یزدی و همکاران، ۱۳۹۶). از سوی دیگر بعد از سپری شدن زمان مناسب برای ازدواج، فرصت، شانس و احتمال انتخاب شدن دختران مجرد کمتر خواهد شد (پابی، ۱۳۹۹). سهل‌گیری بیش از حد والدین در ازدواج، مطالعات نشان داده است که تأیید خانواده و حمایت از تصمیم ازدواج برای افراد مهم است و بر فرآیند تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارد (اوزیگیت^۴، ۲۰۱۷) همچنین جوانان می‌خواهند خودشان تصمیم بگیرند که با چه کسی ازدواج کنند، اما برای تأیید خانواده نیز درخواست می‌کنند (کوروقلو^۵، ۲۰۱۳). تأثیر ویژگی‌های منفی دختر در ازدواج یکی از شایع‌ترین و مخرب‌ترین عواملی که بر ازدواج تأثیر می‌گذارد، الگوهای ارتباطی ناکارآمد، طحاره‌ها، باورها دیدگاه‌ها و انتظارات غیر واقعی و رویایی از ازدواج است (سیمئونه - دیفرانسسکو، رودریگز و استیونز^۶، ۲۰۱۵؛ موئتی، کولی - کیکیتس و

-
1. Smith
  2. Mark, Janssen & Milhausen
  3. Peluso
  4. Özyigit
  5. Köroğlu
  6. Simeone-DiFrancesco, Roediger & Stevens

موکگولدی^۱، ۲۰۱۷). مطالعات نشان داده است که تجارب ناخوشایند حاصل از روابط بین فردی و احساس آشفتگی بین فردی میل به ازدواج را تحت تأثیر قرار می‌دهد (مکاووی، برگس و ناتان^۲، ۲۰۱۳). ریشه بیشتر اختلالات روان‌شناختی در مشکلات بین فردی نهفته است به طوری که این وضعیت به تقابل دوسویه و دور باطل منجر می‌شود، در واقع مشکلات بین فردی به سبب پیامدهای منفی که دارد گرایش فرد به تعاملات مطلوب را کاهش می‌دهد (بلاند^۳، ۲۰۱۹). سانجیا^۴ (۲۰۱۶) نشان داد که مهارت‌های ارتباطی بر نگرش به ازدواج و بلوغ عاطفی دانشجویان در آستانه ازدواج اثر دارد. ازدواج با فردی غیرایده‌ال پژوهش‌ها نشان داده است که دختران و پسران با گذشت زمان دچار شک و تردیدهایی در انتخاب همسر می‌شوند که بخشی از آن مربوط به تغییر ارزش‌ها، تحریفات شناختی، نوع طرحواره‌ها و تأثیرات آن‌ها بر تغییر معیارهای انتخاب همسر و بخش دیگر مربوط به انتظارات غیرواقعی و ناکارآمد در ملاک‌های انتخاب همسر است (مهرا، سرکار، اسرینات، بهرا و مهرا^۵، ۲۰۱۸).

به طور کلی به نظر می‌رسد نگرانی دختران مجرد در آستانه ازدواج و نگرانی‌های ادراک شده والدین آن‌ها وابسته به عوامل فردی، خانوادگی و سیستمی هست که در این زمینه لازم هست تغییراتی در الگوهای نگرشی - شناختی و رفتاری صورت گیرد. در این راستا می‌توان در جهت آگاه‌سازی و آموزش‌های فردی و گروهی هم برای دختران مجرد و هم والدین آن‌ها در ارتباط با موضوعات پیش از ازدواج با هدف تعدیل نگرانی‌های آن‌ها اقدام نمود. تدوین بسته آموزشی متناسب با یافته‌های این پژوهش از دیگر پیشنهادات کاربردی برای این پژوهش می‌باشد همچنین مطالعات بعدی می‌تواند به مقایسه نگرانی‌های دختران با نگرانی‌های پسران مجرد و استفاده از ابزارهای کمی در کنار

1. Moeti, Koloi-Keaikitse & Mokgolodi
2. McEvoy, Burgess, & Nathan
3. Bland
4. Sanjaya
5. Mehra, Sarkar, Sreenath, Behera, & Mehra

مصاحبه پیردازند و در انتها مانند سایر پژوهش‌ها این پژوهش نیز با محدودیت‌هایی روبرو بوده از جمله عدم اعتماد دختران در ابتدای مصاحبه و همچنین این که پژوهش بر روی دختران مجرد شهر اصفهان صورت گرفته است بنابراین امکان تعمیم نتایج به جامعه پسران مجرد و سایر جوامع را با محدودیت رو به رو می‌سازد و در مورد تعمیم پذیری نتایج باید احتیاط شود.

ملاحظات اخلاقی پژوهش: در طول مصاحبه، هدف و محتوای مطالعه به هر یک از شرکت‌کنندگان توضیح داده شد، آنها همچنین در مورد حفظ حریم خصوصی، اصل رازداری و فرآیند مصاحبه مطلع شدند و از آنها خواسته شد تا فرم رضایت‌نامه‌ای را پر کنند که در آن تصدیق می‌شود که داوطلبانه در مطالعه شرکت کرده‌اند. برای اطمینان از حفظ حریم خصوصی هویت شرکت‌کنندگان و محرمانه بودن اطلاعات، اسامی به صورت P1، P2، ... P15 کدگذاری شدند.

مشارکت نویسندگان: این مقاله برگرفته از رساله دکتری با شناسه اخلاق IR.UI.REC.1400.068 نویسنده اول در رشته مشاوره دانشگاه اصفهان می‌باشد. نویسنده اول در نگارش، مفهوم‌سازی و اجرای پژوهش و نویسنده دوم و سوم در مفهوم‌سازی، نظارت و ویراستاری مشارکت داشته‌اند.

حمایت مالی: نویسندگان مقاله حاضر جهت انجام پژوهش حاضر هیچ‌گونه حمایت مالی از هیچ سازمان و ارگانی دریافت نکرده‌اند.

تعارض منافع: یافته‌های این پژوهش هیچ‌گونه تضاد با منافع شخصی یا سازمانی ندارد.

قدردانی: از کلیه شرکت‌کنندگان در پژوهش که به روند اجرای پژوهش کمک کردند، سپاسگزاری می‌شود.

منابع

- ایمانی، محسن. (۱۳۷۴). رابطه سن بالا و ازدواج. نشریه تربیت، ۱۰۰، ۶۰-۶۶.
- آزاد ارمکی، تقی. (۱۳۸۹). جامعه‌شناسی ایران: جامعه‌شناسی مناسبات بین نسلی در ایران، نشر علم.
- پوردوود، ابراهیم. (۱۳۹۵). بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۱۳ نسبت به تفاوت ارزش‌های اجتماعی آنان با والدین در رابطه با خانواده و ازدواج. مطالعات جامعه‌شناسی. ۷(۲۵)، ۹۵-۱۱۴.
- <https://sid.ir/paper/222463/fa>
- تاج بخش، غلامرضا و محمدی، حانیه. (۱۳۹۹). واکاوی دلایل گرایش جوانان به زندگی مجردی و رویگردانی از ازدواج. فصلنامه جمعیت، ۲۷(۱۱۱-۱۱۲)، ۱۱۳-۱۳۳. <https://www.magiran.com/p2343941>
- جنادله، علی و رهنما، مریم. (۱۳۸۹). خانواده متعارف ایرانی: تحولات نسلی و چالش‌های پیش رو (براساس تحلیل ثانویه داده‌های ملی). مجموعه مقالات همایش آینده پژوهی مسائل خانواده در ایران (جلد اول) (صص ۲۵۷-۳۰۵). تهران: انتشارات مرکز تحقیقات استراتژیک (معاونت پژوهش‌های فرهنگی و اجتماعی).
- خدابخشی کولائی، آناهیتا و پیش بهار، زهرا. (۱۳۹۸). تجارب زندگی دختران مجرد و غیر شاغل سی تا چهل ساله شهر تهران. دو فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۳(۲)، ۱۷۱-۱۸۶.
- <https://doi.org/10.30487/jcp.2020.212816.1100>
- خسروی، جمال، خضرنژاد، عمر و دارنی، حمیرا. (۱۴۰۰). بازسازی معنایی تجربه‌ی تجرد از منظر دختران ۳۰ سال به بالای شهر بوکان. مطالعات راهبردی زنان، ۲۳(۹۲)، ۱۳۳-۱۵۱.
- [10.22095/jwss.2022.240279.2416](https://doi.org/10.22095/jwss.2022.240279.2416)
- رستمی، مهدی و قزلسفلو، مهدی. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش پیش از ازدواج به روش سیمپس بر باورهای ارتباطی زوج‌های نامزد. روان‌شناسی خانواده، ۱۵(۱)، ۴۵-۵۶.
- <https://doi.org/10.22034/ijfp.2018.245538>
- زارع، بیژن و اصل روستا، ابوالفضل. (۱۳۸۹). بررسی ارزش‌های اجتماعی دو نسل والدین و فرزندان درباره معیارهای انتخاب همسر در شهر هشتگرد. مسائل اجتماعی ایران، ۱(۱)، ۶۷-۱۰۱.
- <https://sid.ir/paper/173487/fa>
- شکوری، اعظم، نقدی، اسدالله، امامعلی زاده، حسین و رحیمی، زهرا. (۱۳۹۷). عوامل موثر بر عدم تمایل به ازدواج در بین کارکنان مجرد ادارات شهرستان همدان. فصلنامه مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۷(۴۱)، ۴۹-۷۲.
- <https://sid.ir/paper/398545/fa>
- شهرابی فراهانی، لیلا، فاتحی زاده، مریم و اعتمادی، عذرا. (۱۳۹۷). کشف نگرش‌های انتخاب همسر در دختران در آستانه ازدواج: تحقیق کیفی. پژوهش‌های مشاوره، ۱۸(۶۹)، ۱۳۳-۱۶۲. <http://noo.rs/7njKp>
- عباس زاده، محمد و نیکدل، نرمین. (۱۳۹۵). مطالعه بسترهای زمینه ساز تاخیر در ازدواج دختران با رویکرد پدیدارشناسی توصیفی. زن در فرهنگ و هنر، ۸(۴)، ۵۱۶-۴۹۳.
- <https://doi.org/10.22059/jwica.2016.61791>
- عرفانی آداب، الهام و فتحی آذر، اسکندر. (۱۳۹۶). آسیب‌شناسی مسئله تجرد دختران بالای ۳۵ سال (تبیین مفهوم احساس تنهایی و علل آن). مطالعات پژوهشی زنان، ۴(۶)، ۹۵-۱۱۴. <http://noo.rs/NHVvK>

غیاثی، پروین، معین، لادن و روستا، لهراسب. (۱۳۸۹). بررسی علل اجتماعی گرایش به طلاق در بین زنان مراجعه کننده به دادگاه خانواده شیراز. فصلنامه زن و جامعه، ۳، ۱۴-۷۷. <http://noo.rs/sttdQ>

فرضی زاده، زهرا. (۱۳۹۳). طرد اجتماعی دختران روستایی مجرد. توسعه روستایی، ۱۶، (۱)، ۱۲۳-۱۴۶. <https://doi.org/10.22059/jrd.2014.52073>.

فیروز، زینب، کاظمی پور، شهلا و رنجبر، مرتضی. (۱۳۹۳). تعیین کننده های اجتماعی- جمعیتی افزایش سن ازدواج دانشجویان زن تحصیلات تکمیلی دانشگاه های تهران. زن در توسعه و سیاست، ۱۲، (۳)، ۴۴۹-۴۶۸. <https://doi.org/10.22059/jwdp.2014.53693>

مختاری، سمانه، یوسفی، زهرا و منشی، غلامرضا. (۱۴۰۰). شناسایی پدیده تاخیر در ازدواج دختران: نظریه زمینه ای. فصلنامه خانواده درمانی کاربردی، ۲، (۲)، ۴۴-۶۶. <http://noo.rs/69yHb>

مدرسی یزدی، فائزه السادات، فرهنگ، مهناز و افشانی، علیرضا. (۲۰۱۷). بررسی انزوای اجتماعی دختران مجرد و عوامل فرهنگی- اجتماعی مؤثر بر آن (مطالعه دختران مجرد بالای ۳۰ سال شهر یزد). دوفصلنامه مسائل اجتماعی ایران، ۱۸، (۱)، ۱۲۱-۱۴۳. [20.1001.1.24766933.1396.8.1.6.4](https://doi.org/10.22054/jcps.2017.7137)

نجفی مهر، حامد. (۱۳۹۲). پنج اسب تجرد قطعی دختران در جامعه، روزنامه وطن امروز. شماره ۱۲۶۰: ۴. ولدخانی، مریم، محمودپور، عبدالباسط، فرح بخش، کیومرث و سلیمی بجستانی، حسین. (۱۳۹۵). تأثیر سن ازدواج، الگوهای همسرگزینی و تفاوت سنی زوج ها بر کیفیت زناشویی زنان شهر تهران. فصلنامه مطالعات روان شناسی بالینی، ۷، (۲۵)، ۱۷۳-۱۹۰. <https://doi.org/10.22054/jcps.2017.7137>

Abdul Azeez, E. P. (2013). Employed women and marital satisfaction: A study among female nurses. *International Journal of Management and Social Sciences Research*, 2(11), 17-26.

Abeyasekera, A. L. (2016). Narratives of choice: marriage, choosing right and the responsibility of agency in urban middle-class Sri Lanka. *feminist review*, 113(1), 1-16. <https://doi.org/10.1057/fr.2016.3>.

Akça-Koca, D. & Yüksel, M. Y. (2017). Bir Aile Eğitim Programının evli annelerin evlilik doyumu, evlilikte sorun çözme becerisi ve psikolojik iyi oluşuna etkisi. *International Journal of Field Education*, 3(1), 1-19.

Allendorf, K., & Ghimire, D. J. (2013). Determinants of marital quality in an arranged marriage society. *Social science research*, 42(1), 59-70. doi: 10.1016/j.ssresearch.2012.09.002.

Bali, A., Dhingra, R., & Baru, A. (2010). Marital adjustment of childless couples. *Journal of Social Sciences*, 24(1), 73-76. <https://doi.org/10.1080/09718923.2010.11892839>.

Banki Porfard, A. H., Kalantari, M., & Masoudinia, Z. (2011). An Introduction to Statistics on Youth Marriage in Iran. *Knowledge at Islamic University*, 15(3), 26-47.

Barr, A. B., & Simons, R. L. (2012). Marriage expectations among African American couples in early adulthood: A dyadic analysis. *Journal of Marriage and Family*, 74(4), 726-742. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2012.00985.x>.

- Behice, E. K. Ş. İ. (2005). *Evliliğe hazırlık aşamasındaki karı-koca adaylarının evlilik ve anne-baba olma üzerine düşünceleri. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 8(8). <https://doi.org/10.21560/spcd.46015>.
- Bland, A. M. (2019). The Personal Hero Technique: A therapeutic strategy that promotes self-transformation and interdependence. *Journal of Humanistic Psychology*, 59(4), 634-657. <https://doi.org/10.1177/0022167818763207>.
- Bovet, J., Raiber, E., Ren, W., Wang, C., & Seabright, P. (2018). Parent-offspring conflict over mate choice: An experimental study in China. *British Journal of Psychology*, 109(4), 674-693. <https://doi.org/10.1111/bjop.12319>.
- Colaizzi, P. (1978). Psychological research as a phenomenologist views it. In: Valle, R. S. & King, M. (1978). *Existential Phenomenological Alternatives for Psychology*. Open University Press: New York.
- Datta, P., Poortinga, Y. H., & Marcoen, A. (2003). Parent care by Indian and Belgian caregivers in their roles of daughter/daughter-in-law. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 34(6), 736-749. <https://doi.org/10.1177/002202210325858>.
- Ersanlı, K., & Kalkan, M. (2008). Evlilik ilişkilerini geliştirme kuram ve uygulama. *Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1*.
- Genc, Y., & Veli Baki, S. (2017). EŞLER ARASI ÇATIŞMAYA NEDEN OLAN FAKTÖRLER. *Electronic Turkish Studies*, 12(21).
- Ghasemi, S., Etemadi, O., & Ahmadi, S. A. (2013). The Effectiveness of Cognitive-Behavioral Group Therapy on Reduction of Negative Emotions towards Family in Law and Marital Satisfaction. *Journal of Family Counseling and Psychotherapy*, 4(2), 485-500. <https://doi.org/20.1001.1.22516654.1391.2.4.3.4>.
- Gopal, C. R., & Valarmathi, D. (2020). Marital Compatibility and Their Relationship To Personality Among Arranged Marriage Couples And Love Marriage Couples—A Pilot Study. *Annals of Tropical Medicine and Public Health*, 23, 231-503.
- Goswami, B. (2012). *An investigation into the pattern of delayed marriage in India*. Bangalore, India.
- Iqbal, S., Zakar, R., Fischer, F., & Zakar, M. Z. (2022). Consanguineous marriages and their association with women's reproductive health and fertility behavior in Pakistan: secondary data analysis from Demographic and Health Surveys, 1990–2018. *BMC Women's Health*, 22(1), 1-16. <https://doi.org/10.1186/s12905-022-01704-2>.
- Kalkan, M. (2012). Eş seçimi ve eş seçiminde önemli faktörler. *Evlilik öncesi psikolojik danışma (ss. 9-20)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Koroğlu, T. (2013). Üniversite gençliğinin evlilik, aile ve boşanma konusundaki düşünce ve görüşleri üzerine sosyolojik bir araştırma: Karabük Üniversitesi örneği. *Karabük Üniversitesi, Karabük*.
- Mark, K. P., Janssen, E., & Milhausen, R. R. (2011). Infidelity in heterosexual couples: Demographic, interpersonal, and personality-related predictors of extradyadic sex. *Archives of sexual behavior*, 40(5), 971-982. <https://doi.org/10.1007/s10508-011-9771-z>.

- Maubrigades, S. (2017). Connections between women's age at marriage and social and economic development. In *Gender Inequalities and Development in Latin America during the Twentieth Century* (pp. 45-67). Routledge.
- McEvoy, P. M., Burgess, M. M., & Nathan, P. (2013). The relationship between interpersonal problems, negative cognitions, and outcomes from cognitive behavioral group therapy for depression. *Journal of Affective Disorders, 150*(2), 266-275. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2013.04.005>.
- Mehra, D., Sarkar, A., Sreenath, P., Behera, J., & Mehra, S. (2018). Effectiveness of a community based intervention to delay early marriage, early pregnancy and improve school retention among adolescents in India. *BMC public health, 18*(1), 1-13. <https://doi.org/10.1186/s12889-018-5586-3>.
- Mody, P. (2008). *The intimate state: Love-marriage and the law in Delhi*. Routledge India.
- Moeti, B., Koloi-Keaikitse, S., & Mokgolodi, H. L. (2017). Married women's lived experiences on the value of traditional premarital counseling "Go Laya" on marital stability in Botswana. *The Family Journal, 25*(3), 247-256. <https://doi.org/10.1177/1066480717710951>.
- Morrow, R., Rodriguez, A., & King, N. (2015). Colaizzi's descriptive phenomenological method. *The psychologist, 28*(8), 643-644.
- Mushtaq, F., Saeed, S., & Alam, R. N. (2021). Transition in spouse selection: A study of Pakistan Graduates and their parents. *Ilkogretim Online, 20*(5). <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2021.05.132>.
- Oniya, O., Neves, K., Ahmed, B., & Konje, J. C. (2019). A review of the reproductive consequences of consanguinity. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology, 232*, 87-96. <https://doi.org/10.1016/j.ejogrb.2018.10.042>.
- Özgülven, İ. E. (2000). Evlilik ve Aile Terapisi, Ankara. *Pdrem Yayınları*.
- Özyiğit, M. K. (2017). The meaning of marriage according to university students: A phenomenological study. *Educational Sciences: Theory & Practice, 17*(2), 679-711. <https://doi.org/10.12738/estp.2017.2.0061>.
- Peluso, P. R. (Ed.). (2007). *Infidelity: A practitioner's guide to working with couples in crisis*. Routledge.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2006). The content validity index: are you sure you know what's being reported? Critique and recommendations. *Research in nursing & health, 29*(5), 489-497. <https://doi.org/10.1002/nur.20147>.
- Purnaghash Tehrani, S. S., Ghasemi Morodi, S., Rezazadeh, S.M.R. (2021). Emotional characteristics of personality, cognitive problems, emotional regulation strategies and marital adjustment: a comparative study in women with high and low fear of infidelity. *Journal of Psychological Science, 20*(104), 1313-1329. <https://doi.org/10.52547/JPS.20.104.1313>.
- Qazi, F. (2010). Marriage: Prevention and treatment of sexual perversions through marriage.
- Qidwai, W., Syed, I. A., & Khan, F. M. (2003). Prevalence and perceptions about consanguineous marriages among patients presenting to family physicians, in 2001 at a Teaching Hospital in Karachi, Pakistan. *Asia Pacific family medicine, 2*(1), 27-31. <https://doi.org/10.1046/j.1444-1683.2003.00047.x>.

- Rao, S. L. (2017). Marital adjustment and depression among couples. *The international Journal of Indian psychology*, 4(2), 34-42. <https://doi.org/18.01.045/20170402>.
- Sabre, K. (2016). Marital adjustment among women: A comparative study of nuclear and joint families. *Int J Indian Psychol*, 3(2), 26-32. <https://doi.org/18.01.078/20160302>.
- Simeone-DiFrancesco, C., Roediger, E., & Stevens, B. A. (2015). *Schema therapy with couples: A practitioner's guide to healing relationships*. John Wiley & Sons.
- Smith, T. W. (1998). *American sexual behavior: Trends, socio-demographic differences, and risk behavior*. Chicago: National Opinion Research Center.
- Tao J. (2017). Delay in Marriage and Rising Saving Rates--An Explanation for the Rising from a Perspective of the Delay. *Journal of Hubei University of Economics*, 3(2); 822- 832.
- Thahura, F. (2020). Emotional maturity of early age marriage's woman. *INSPIRA: Indonesian Journal of Psychological Research*, 1(1), 19-24. <https://doi.org/10.32505/inspira.v1i1.1720>.
- Tumuti, D. W., Ileri, A. M., & Tumuti, J. W. (2012). Relationship guidance sources, fears and reasons for marriage among young urban christians in kenya. *International Journal of Prevention and Treatment*, 1(2), 31-39.
- Vishwamitra, (2013). "Astrological factors that delay the marriage of a female". <http://www.ceylontoday.lk>
- Wilcox, W. B., Taylor, P., & Donovan, C. (2010). When marriage disappears: The retreat from marriage in middle America. In *The state of our unions: Marriage in America 2010* (pp. 13-60). Charlottesville, VA: National Marriage Project & Institute for American Values.
- Wu, T. F., Yeh, K. H., Cross, S. E., Larson, L. M., Wang, Y. C., & Tsai, Y. L. (2010). Conflict with mothers-in-law and Taiwanese women's marital satisfaction: The moderating role of husband support. *The Counseling Psychologist*, 38(4), 497-522. <https://doi.org/10.1177/0011000009353071>.
- Yakali-Çamoğlu, D. (2007). Turkish family narratives: The relationships between mothers-and daughters-in-law. *Journal of Family History*, 32(2), 161-178. <https://doi.org/10.1177/0363199006297508>.
- Yüksel, P., & Yıldırım, S. (2015). Theoretical frameworks, methods, and procedures for conducting phenomenological studies in educational settings. *Turkish online journal of qualitative inquiry*, 6(1), 1-20. <https://doi.org/10.17569/tojqi.59813>.
- Zöhre, K. A. Y. A., Kocabiyik, O. O., & Bacıoğlu, S. D. (2021). Marriage, and Marital Problems and Solutions from the Perspective of Couples in Arranged Marriage. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(42), 5187-5207. <https://doi.org/10.26466/opus.898866>.

